

**Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького**

Методичні рекомендації з виробничої практики

здобувача

(прізвище, ім'я, по батькові)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Освітньо-професійна програма: Спеціальна освіта. Логопедія

Спеціальність: 016.01 Спеціальна освіта (Логопедія)

_____курс, група _____

Запоріжжя

Методичні рекомендації з виробничої практики здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня для спеціальності 016.01 Спеціальна освіта (Логопедія) / Уклад. Саєнко Ю.О., Шевченко Ю.М., Кондратенко В.О. Запоріжжя, 2024. 56 с.

В методичних рекомендаціях висвітлюються мета, зміст, структура й особливості організації виробничої практики для спеціальності 016.01 Спеціальна освіта (Логопедія). Надана характеристика нормативних документів, необхідні майбутньому фахівцю, описано порядок проходження виробничої практики, надані додаткові матеріали, необхідні для її захисту після закінчення.

ПЕРЕДМОВА

Виробнича практика для студентів на другому (магістерському) рівні освіти є необхідною для їх професійної підготовки та становлення конкурентоздатних фахівців. Ця практика доповнює та розширює теоретичні знання, а також є невід'ємною складовою процесу підготовки вчителів-логопедів. Вона проводиться протягом 6 тижнів у II семестрі на базі закладів освіти та у III семестрі в інклюзивно-ресурсних центрах або соціально-реабілітаційних закладах.

З метою допомогти майбутнім логопедам під час проведення даної практики, пропонується система роботи в сучасних ДНЗ/ ЗЗСО/ ІРЦ/ СРЗ. Надані рекомендації можуть бути орієнтиром для самостійної роботи студентів під керівництвом методиста практики від кафедри. За умов творчого виконання обов'язків практиканта, проведення занять, психолого-педагогічних досліджень та інших завдань здобувачі досягають високих результатів, дотримуючись наведених критеріїв практики, які виступають орієнтиром для роботи.

Практика займає провідне місце у професійній підготовці майбутніх вчителів-логопедів. Вона є невід'ємною складовою навчального процесу, підтримує зв'язок між теоретичною підготовкою студентів та практичною роботою в різних типах навчальних закладів, сприяючи формуванню творчого ставлення до професії логопеда.

Зміст практики безпосередньо пов'язаний із матеріалом, що викладається на лекціях, вивчається на практичних заняттях, включається в тематику кваліфікаційних робіт другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Виробнича практика передбачає формування мотиваційно-діяльнісних елементів для здійснення професійної діяльності, і це досягається шляхом: аналізу здобувачем логопедичної документації; відвідання занять логопеда; організації, планування та проведення логокорекційної роботи з дітьми з порушеннями мовлення під керівництвом вчителів-логопедів та методиста практики; проведення контрольних корекційних занять, виконання логопедичних обстежень (під керівництвом логопеда закладу), створення навчально-методичних матеріалів для логопедичної роботи; а також через спостереження за дітьми.

Метою практики є оволодіння сучасними прийомами та технологіями, формами організації, відповідним інструментарієм праці в контексті підготовки майбутнього фахівця з даної ОПП, формування професійних навичок та вміння приймати самостійні рішення.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Найменування показників	Ступінь вищої освіти галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма	Характеристики практики
Кредитів: 24 Модулів: 2 Модуль 1. Виробнича практика в освітніх закладах (ДНЗ або ЗЗСО) Модуль 2. Виробнича практика в інклюзивно- ресурсному центрі або соціально- реабілітаційному закладі (ІРЦ або СРЗ)	Ступінь вищої освіти: другий (магістерський) Галузь знань (01 Освіта / Педагогіка) Спеціальність: 016. 01 Спеціальна освіта (Логопедія) Освітньо-професійна програма Спеціальна освіта. Логопедія	Обов'язкова навчальна Семестр: 2 Семестр: 3 Вид контролю: диф. залік

Програмні компетентності навчання:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми спеціальної, а також інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів логопедії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК-1.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК-2.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК-3.** Здатність працювати в команді.
- ЗК-6.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК-7.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК-8.** Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК-9.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні компетентності:

СК-1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

Очікувані результати навчання виробничої практики:

РН 1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та

корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 10. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ:

1. Ознайомлення зі структурою закладу, у якому проходить практика, та характером навчання в ньому дітей з порушеннями мовлення, з планом роботи логопедичного кабінету чи пункту, з логопедичною документацією.

2. Складання індивідуального плану проходження виробничої практики та узгодження його з вчителем-логопедом та керівником практики

від кафедри.

3. Ознайомлення з метою, змістом і обов'язками вчителя-логопеда в закладі у якому проходить практика.

4. Спостереження за діяльністю дітей з порушеннями мовлення на логопедичних заняттях та проведення діагностичної оцінки навчальної (пізнавальної) діяльності дитини з особливими освітніми потребами: визначати рівень сформованості знань, вмінь, навичок відповідно до навчальної програми або основних критеріїв формування вмінь і навичок дітей дошкільного віку; проведення комплексної оцінки з метою визначення особливих освітніх потреб дитини з порушеннями мовлення.

5. Участь у складанні, виконанні, коригуванні індивідуальних програм розвитку дітей з особливими освітніми потребами в частині надання логопедичної допомоги, змісту, форм та методів навчання відповідно до їхніх потенційних можливостей.

6. Участь у команді психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами у закладах дошкільної та загальної середньої освіти, а також психолого-педагогічних комісіях спеціальних закладів загальної середньої освіти з метою моніторингу динаміки розвитку.

7. Проведення пробних та контрольних фронтальних та індивідуальних логопедичних занять, заняття з логоритміки.

8. Ведення щоденника виробничої практики з відповідними записами (див. додаток І).

9. Організація інформаційно-просвітницької діяльності через проведення конференцій, семінарів, круглих столів, тренінгів, майстер-класів тощо з питань надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами.

10. Оволодіння навичками організації командної взаємодії з фахівцями, які реалізують різні напрями корекційної допомоги, а також проведення просвітницької роботи з вихователями, учителями, працівниками реабілітаційних центрів, громадських організацій та батьками з метою підвищення їх педагогічної компетентності. Виконання завдань згідно тем дипломних робіт.

11. Виготовлення дидактичного посібника для роботи з дітьми з порушеннями мовлення.

ВИМОГИ ДО ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ЯКІ ПРОХОДЯТЬ ПРАКТИКУ:

1. Перед початком практики здобувач повинен ознайомитися з робочою програмою практики, отримати необхідні документи та завдання у

керівника практики, скласти індивідуальний план роботи та затвердити його у керівника практики від кафедри.

2. Систематично відвідувати заклад у якому проходить практика, спостерігати за роботою спеціалісти на заняттях та інших навчально-виховних заходах і вести щоденник з практики та виконати усі завдання зазначені у щоденнику.

3. Приймати активну участь у навчально-виховний процес закладу, до якого направлено, та виконувати вказівки вчителя-логопеда чи інших фахівців закладу.

4. Надавати практичну підтримку логопеду та співробітникам навчального закладу.

5. Ознайомитись з правилами охорони праці, техніки безпеки, гігієни праці та неухильно виконувати їх.

6. Нести відповідальність за виконану роботу та її результати на рівні штатного працівника.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ:

Щоденний робочий день для студентів вищих навчальних закладів, які проходять цей вид практики, становить шість годин. Початок і закінчення робочого дня узгоджується з логопедом та адміністрацією закладу у якому проходить практику і оформлюється відповідно до графіка роботи логопеда. Практикант проводить чотири години на день з логопедом на практиці, плюс дві години до або після чергування логопеда для підготовки до відповідних логопедичних та інших занять. Протягом цих двох годин стажери працюють над своїми індивідуальними планами, що включають спостереження за дітьми з малорухливим розвитком та мовленнєвими і мовними труднощами, індивідуальні практичні завдання та дослідження, які можуть бути використані в процесі написання кваліфікаційної роботи. Щоденна робота фіксується стажерами у щоденнику практики.

У перші дні практики здобувач вищої освіти ознайомлюється з режимом роботи закладу, розкладом занять та режимними моментами, після чого розробляє індивідуальний план проходження практики, який узгоджується з логопедами, адміністратором бази практики та керівником практики від закладу вищої освіти.

У період проходження практики студенти вищого навчального закладу знайомляться з різними типами закладів, в яких навчаються діти з порушеннями мовлення різної етіології та патології та надається логопедична допомога діти з тяжкими або системними порушеннями мовлення, зі

складними і комплексними порушеннями розвитку, з іншими категоріями дітей, у яких однією із особливостей розвитку є недорозвинення мовленнєвої функції первинного або вторинного характеру. Вони спостерігають за роботою вчителя-логопеда, інших консультантів закладів освіти, ІРЦ та СРЦ. Під час перебування в закладі вони спостерігають за роботою вчителя-логопеда, логопеда, інших консультантів ІРЦ, СРЦ і проводять вивчення та апробацію корекційних технік і методик, спрямованих на подолання порушень розвитку мовлення (згідно тематики дипломного дослідження). Також здобувачі працюють над виготовленням наочних посібників, демонстраційних матеріалів для власних корекційних занять та допомагають спеціалістам, які працюють у закладах освіти, ІРЦ, СРЦ. Готують матеріали для проведення тематичних бесід з батьками, які виховують дітей з порушеннями мовлення та проводять консультації під керівництвом вчителя-логопеда

Під час практики студенти відвідують усі заняття вчителя-логопеда/логопеда, планують і проводять заняття під наглядом і керівництвом логопедів закладу. Працюють над підготовкою роздаткового, наочного та демонстраційного матеріалу для самостійних занять та корекційно-логопедичних занять, а також надають будь-яку іншу допомогу, необхідну фахівцям закладу. Також готують матеріали для проведення тематичних бесід з батьками дітей з порушеннями мовлення під наглядом вчителя-логопеда, консультують їх за відповідно підготовленими та розробленими темами в присутності вчителя-логопеда.

Обов'язковим є ведення щоденника практики, в якому студент-практикант фіксує щоденні спостереження та цікаві події, заповнює мовленнєву карту, готує психолого-педагогічну характеристику учня з порушенням мовлення, розгорнутий індивідуальний та фронтальний план логопедичного контрольного заняття, розгорнутий план логопедичного заняття, розгорнутий план контрольних занять, детальний план контрольних уроків та заходів з батьками. Крім того, студент-практикант повинен підготувати протоколи контрольних занять та обговорень занять, проведених іншими практикантами, підготувати наочні посібники та логопедичні ігри, а також написати звіт з практики.

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

Після проходження практики здобувач вищої освіти здає методисту наступні матеріали практики:

1. Звіт студента-практиканта про практику.

ЗВІТ

2 семестр

✓ Чи був виконаний план практики? Які відхилення мали місце і чому, що зроблено поза планом, особливості практики.

✓ Кількість проведених фронтальних та індивідуальних занять (кількість аудиторних годин).

✓ Які заняття були більш вдалимими, що викликало труднощі і чому. Які суттєві педагогічні та логопедичні завдання вдалося вирішити?

✓ Чи сподобалася Вам ця практика і з якими проблемами Ви зіткнулися?

✓ Які корекційні завдання з мовлення вдалося вирішити під час практики?

✓ Як на практиці реалізовувався індивідуалізований та диференційований підхід до дітей?

✓ Які професійні компетентності Ви мали набути під час проходження практики?

✓ Загальний висновок. Значення практики для професійного становлення логопеда. Пропозиції щодо вдосконалення змісту та структури вправ.

2. Щоденник практики у якому відображені щоденні записи спостережень та безпосередньої роботи здобувача під час проходження практики з підписами керівництва закладу та вчителя-логопеда, завірений печаткою закладу (вимоги до ведення щоденника – у *додатку 1*);

3. Опрацьована документація (фото або електронний варіант) (список дітей із мовленнєвими порушеннями з діагнозами без вказання прізвища дитини (наприклад, Олександр Ф.); мовленнєві картки двох дітей із різними діагнозами (без прізвищ) (*додаток 2*); розклад логопедичних занять (уроків); журнал відвідувань дітей; річний план логопеда; перспективний план корекційної роботи з дітьми згідно діагнозу; щоденний план роботи логопеда; облік консультацій логопеда (надати матеріали 2 консультацій).

3. Аналіз 2-ох занять логопеда (*див. додаток 3*)

4. Два розгорнутих план-конспекти контрольних фронтальних логопедичних занять, завірених вчителем-логопедом закладу з рекомендованою ним оцінкою та підписом (*див. додаток 4*).

5. Два розгорнутих план-конспекти контрольних індивідуальних логопедичних занять, завірених підписом вчителя-логопеда закладу з рекомендованою ним оцінкою.

6. Два конспекти контрольних занять з логоритміки, завірений підписом вчителя-логопеда закладу з рекомендованою ним оцінкою (*див. додаток 5*).

7. Дві ППР для логопеда на рік із (афазією, дисфонією (порушенням звуковимови), порушенням носового голосу, дизартрією, заїканням, афазією, афазією, загальним порушенням мовного розвитку, дисграфією) (див. додаток 6).

8. Тексти чотирьох консультацій для батьків дітей з мовленнєвими порушеннями (враховує те порушення, яке в ППР).

9. Виготовлений двох дидактичних посібників для роботи з дітьми з порушеннями мовлення до ППР.

10. Виконане індивідуальне завдання (стаття у фаховому виданні).

11. Характеристика на студента-практиканта.

Важливо! Характеристика на студента-практиканта надається закладом освіти, де здобувач проходив практику.

3 семестр

1. Звіт студента-практиканта, щоденник, опрацьована документація бази практики (див. додаток 1)

2. Журнал спостереження за двома дітьми, що отримують корекційні послуги в умовах ІРЦ/СРЦ (див. додаток 7)

3. Індивідуальна програма розвитку на дитину дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку (див. додаток 6)

4. Індивідуальна програма розвитку на дитину молодшого шкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку (див. додаток 6)

5. Протокол засідання психолого-медико-педагогічного консилиуму закладу дошкільної чи загальної середньої освіти

6. Конспект бінарного заняття з консультантами ІРЦ/СРЦ (олігофренопедагогом, тифлопедагогом, сурдопедагогом, інструктором з ЛФК, реабілітологом, психологом з корекції психічних процесів, психологом з корекції девіантної поведінки)

7. Психолого-педагогічна характеристика на дитину дошкільного віку з порушенням мовленнєвого розвитку, що отримує корекційну допомогу в умовах ІРЦ/СРЦ чи на умовах інклюзії в закладі дошкільної освіти

8. Психолого-педагогічна характеристика на учня з порушенням мовленнєвого розвитку, що отримує корекційну допомогу в умовах ІРЦ/СРЦ чи на умовах інклюзії в закладі загальної середньої освіти

9. Конспект виступу на методичному об'єднанні вчителів інклюзивного навчання (вчителів-логопедів, вихователів груп спеціального призначення, інклюзивних груп)

10. Конспект консультації для батьків, які виховують дітей з порушенням мовлення (враховує порушення, яке в ППР)

11. Конспект тренінгу для батьків, стосовно формування позитивної мотивації щодо перспектив розвитку їх дітей
12. Конспекти двох консультацій для батьків дітей з мовленнєвими порушеннями
13. Конспект профорієнтаційного заходу для дітей з особливими освітніми потребами
14. Конспекти контрольних індивідуальних логопедичних занять для дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення або комплексними порушеннями розвитку
15. Виготовлений дидактичний посібник для роботи з дітьми з порушеннями мовлення до ІІР
16. Виконане індивідуальне завдання (стаття у фаховому виданні).
17. Характеристика на студента-практиканта.
18. Важливо! Характеристика на студента-практиканта надається закладом, де здобувач проходив практику.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ:

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою та системою ECTS відповідно до загальних вимог.

Здобувач вищої освіти готує всю необхідну документацію за результатами практики, оформлює її відповідно до методичних вимог, отримує позитивні відгуки від логопеда та керівника бази практик, готує змістовний звіт про проходження практики, додає до нього додаткові матеріали (розробки, ігри тощо), фото-, відео записи контрольних занять і вчасно надає методисту практики від кафедри.

Отримати максимальну кількість балів за кожний звітний документ та за подання звіту з практики за умови, що матеріали практики будуть подані та перевірені у встановлені терміни.

10 балів виділяється для захисту практики під час звітньої конференції. Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати після завершення практики – 100 балів.

ОЦІНЮВАЛЬНИЙ ЛИСТ

здобувача-практиканта за результатами ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Модуль 1. Виробнича практика в освітніх закладах (ДНЗ або ЗЗСО)

	Основні напрямки роботи здобувача-практиканта	Макс. кількість балів
--	--	--------------------------------------

Оцінювання результатів практики, відображених у звітній документації		
1	Звіт студента-практиканта, щоденник, опрацьована документація бази практик	10
2	Аналіз 2-ох занять логопеда (див. додаток 2).	10
3	Один розгорнутий план-конспект контрольного фронтального логопедичного заняття, завіреного вчителем-логопедом закладу з рекомендованою ним оцінкою та підписом (див. додаток 4).	10
4	Одного розгорнутого план-конспекту контрольного індивідуального логопедичного заняття, завіреного підписом вчителя-логопеда закладу з рекомендованою ним оцінкою.	10
5	Один конспект контрольних заняття з логоритміки, завірений підписом вчителя-логопеда закладу з рекомендованою ним оцінкою (див. додаток 5).	10
6	ІПР для логопеда на рік із (афазією, дисфонією (порушенням звуковимови), порушенням носового голосу, дизартрією, заїканням, афазією, афазією, загальним порушенням мовленнєвого розвитку, дисграфією) (див. додаток 6)	10
7	Тексти двох консультацій для батьків дітей з мовленнєвими порушеннями (враховує те порушення, яке в ІПР)	10
8	Виготовлений дидактичний посібник для роботи з дітьми з порушеннями мовлення до ІПР.	10
9	Виконане індивідуальне завдання (стаття у фаховому виданні).	10
Всього		90

Модуль 2. Виробнича практика в інклюзивно-ресурсному центрі або соціально-реабілітаційному закладі (ІРЦ або СРЗ)

	Основні напрямки роботи здобувача-практиканта	Макс. кількість балів
Оцінювання результатів практики, відображених у звітній документації		
1	Звіт студента-практиканта, щоденник, опрацьована документація бази практики (див. додаток 1)	5
2	Журнал спостереження за двома дітьми, що отримують корекційні послуги в умовах ІРЦ/СРЦ (див. додаток 7)	5
3	Індивідуальна програма розвитку на дитину дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого	5

	розвитку (див. додаток б)	
4	Індивідуальна програма розвитку на дитину молодшого шкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку (див. додаток б)	5
5	Протокол засідання психолого-медико-педагогічного консилиуму закладу дошкільної чи загальної середньої освіти	5
6	Конспект бінарного заняття з консультантами ІРЦ/СРЦ (олігофренопедагогом, тифлопедагогом, сурдопедагогом, інструктором з ЛФК, реабілітологом, психологом з корекції психічних процесів, психологом з корекції девіантної поведінки)	5
7	Психолого-педагогічна характеристика на дитину дошкільного віку з порушенням мовленнєвого розвитку, що отримує корекційну допомогу в умовах ІРЦ/СРЦ чи на умовах інклюзії в закладі дошкільної освіти	5
8	Психолого-педагогічна характеристика на учня з порушенням мовленнєвого розвитку, що отримує корекційну допомогу в умовах ІРЦ/СРЦ чи на умовах інклюзії в закладі загальної середньої освіти	5
9	Конспект виступу на методичному об'єднанні вчителів інклюзивного навчання (вчителів-логопедів, вихователів груп спеціального призначення, інклюзивних груп)	5
10	Конспект консультації для батьків, які виховують дітей з порушенням мовлення (враховує порушення, яке в ІПР)	5
11	Конспект тренінгу для батьків, стосовно формування позитивної мотивації щодо перспектив розвитку їх дітей	3
12	Конспекти двох консультацій для батьків дітей з мовленнєвими порушеннями	3
13	Конспект профорієнтаційного заходу для дітей з особливими освітніми потребами	5
14	Конспекти контрольних індивідуальних логопедичних занять для дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення або комплексними порушеннями розвитку	9
15	Виготовлений дидактичний посібник для роботи з дітьми з порушеннями мовлення до ІПР	10
16	Виконане індивідуальне завдання (стаття у фаховому виданні).	10
Всього		90

Оцінювання процедури захисту практики		
1.	Належний рівень оформлення щоденника практики (з фіксацією усіх робочих днів, з відповідними до завдань практики записами тощо), підготовлений звіт про проходження практики	5
2.	Виготовлений наочний розробок (логопедична, дидактична гра, індивідуальний роздатковий матеріал тощо)	3
3.	Презентація матеріалів практики та захист її результатів	2
Всього		10
Підсумкова оцінка		100

Рівень професійної сформованості студентів нараховуються бали зі знаком («-») у разі: звітна документація повинна бути представлена методисту не пізніше ніж за тиждень до початку сесії.

У випадку порушення визначених вимог методист має право із загальної суми балів, набраних студентом за результатами практики, зняти до 20 балів.

Рекомендована література

Базова

1. Базима Н.В., Качуровська О.Б., Коломієць Ю.В., Мартиненко І.В. (2019). Дитина з труднощами у навчанні в інклюзивному класі. К.: ДІА. 148 с.
2. Белова А.Б. (2017). Пропедевтика мовленнєвих порушень. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006. 140 с.
3. Белова А.Б. (2018). Спеціальна методика розвитку мовлення. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006. 212 с.
4. Гаврилов О., Липа, О.В., Левицький В.Е., Ляшенко О.М., Кулеша Є., Данільченко В.Є. (2017). Прикладна корекційна психопедагогіка: олігофренопедагогіка: Навчальний посібник. Вид. 2-е, перер. та доповн. / за ред. О.В. Гаврилова. Кам'янець-Подільський: ТОВ Друк-Сервіс. 600 с.
5. Гаврилова Н.С. (2018). Логопедія: Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006. 188 с.
6. Галецька Ю.В. (2018). Спеціальна методика викладання географії: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Медобори, 2006. 120 с.
7. Діти з особливими потребами в школі: Психолого-педагогічний супровід (2011) / за ред. І.В. Луценко. К.: Шкільний світ. 128 с.
8. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
9. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
10. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1324-18>

11. Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад (2013) / під ред. В.І. Шинкаренко К.: ТОВ «Видавничий дім “Плеяди”». 100 с.
12. Колупаєва А.А. (2019). Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі / А.А. Колупаєва, О.М. Таранченко. Харків: Ранок. 304 с.
13. Константинів О.В. (2014). Формування соціально-трудової компетентності учнів спеціальної школи та інклюзивного навчання. Кам'янець-Подільський: КПНУ імені Івана Огієнка. 27 с.
14. Константинів О.В. (2019). Професійно-трудове навчання учнів з порушенням інтелекту: Монографія / Константинів О.В. Кам'янець-Подільський: ПП „Аксіома”. 190 с.
15. Левицький В.Е. (2016). Спеціальна методика ручної праці. Кам'янець-Подільський: ТОВ Друк-Сервіс. 112 с.
16. Лісова Л.І. (2015). Корекція навчальної діяльності молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення: Монографія. Кам'янець-Подільський: ТОВ Друк- Сервіс. 224 с.
17. Логопедія (2015) / за ред. М.К. Шеремет. К.: Слово. 776 с.
18. Методичні рекомендації для інклюзивно-ресурсних центрів щодо визначення категорій (типології) освітніх труднощів у осіб з ООП та рівнів підтримки в освітньому процесі:
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvnenavchannya/2021/12/31>
19. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Наказ МОН України від 01.06.2017 № 600 (у редакції наказу МОН України від 21.12.2017 № 1648. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>.
20. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Затверджені Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584.
https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/2020-metod-rekomendacziyi.docx
21. Мілевська О.П. (2016). Навчання розуміння текстів молодших школярів із затримкою психічного розвитку: Монографія. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006. 202 с.
22. Мілевська О.П. (2019). Логогімнастика. Кам'янець-Подільський: Медобори, 2006. 52 с.
23. Наказ Міністерства освіти і науки України від 05.01.2021 р. № 28 «Про затвердження стандарту вищої освіти України за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» для другого (магістерського) рівня вищої освіти». Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/01/12/016-spetsialna-osvita_mahistr_30.03.doc.
24. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003: 2010. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>.
25. Організація індивідуального навчання (2007). Кам'янець-

Подільський: Абетка-НОВА. 140с.

26. Положення про інклюзивно-ресурсний центр зі змінами та доповненнями <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text>

27. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#n37>

Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».

28. Програми для загальноосвітньої школи для дітей з тяжкими порушеннями мовлення (2018). К.: Початкова школа. 224с.

29. Сімко А.І. (2014). Корекція психомоторики дітей-олігофренів дошкільного віку. Монографія. Кам'янець-Подільський: Друк-Сервіс. 180 с.

30. Сімко А.І.(2016). Фізична реабілітація дітей з особливостями інтелектуального розвитку. Кам'янець-Подільський: Друк-Сервіс. 136 с.

31. Ткач О.М. (2016). Інклюзивна освіта дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Кам'янець-Подільський: Друк-Сервіс. 148 с.

32. Ткач О.М. (2018). Логопедична практика. Керівництво з організації, виконання та захисту практики в закладах дошкільної, середньої та вищої освіти / О.М. Ткач. Кам'янець-Подільський: Аксіома. 144 с.

33. Ткач О.М. (2019). Логопедія: формування семантичних полів слів у дітей з системними порушеннями мовлення. Монографія / О.М. Ткач. Кам'янець-Подільський: Аксіома. 356с.

34. Туріщева Л В. (2016). Діти з особливостями розвитку в звичайній школі. Харків: Основа. 111 с.

35. Чередніченко Н.В. (2014). Початковий курс навчання української мови молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення (ТПМ).К.: Слово. 208 с.

36. Шеремет М.К. (2006). Хрестоматія з логопедії. К.: КНТ. 360 с.

37. Шеремет М.К., Ревуцька О.В. (2009). Методика навчання української мови молодших школярів із порушеннями мовленнєвого розвитку (у процесі засвоєння словотворчих засобів. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова. 194 с.

Допоміжна

1. Бондар В.І., Ільченко А.М. (2009). Психолого-педагогічні основи розвитку дітей з психофізичними порушеннями в системі М. Монтесорі. Полтава: РВВ ПДАА. 252 с.

2. Ільченко А.М. (2014). Вища освіта і Болонський процес / Автори-укладачі: А.М. Ільченко, С.В. Шейко. Полтава: РВВ ПДАА. 316 с.

3. Галецька Ю.В. (2019). Формування соціально-побутових навичок у дітей з помірним та тяжким ступенем інтелектуального порушення: монографія. Кам'янець-Подільський: Аксіома. 230 с.

4. Голуб Н.М. (2014). Дидактичний матеріал з корекції та розвитку

писемного мовлення учнів молодшого шкільного віку. К.: Слово. 384 с.

5. Діти із затримкою психічного розвитку та їх навчання (1997) / Т.Д.Ілляшенко, Н.А.Бастун, Т.В.Сак. К.: ІЗМН. 128 с.

6. Дегтяренко Т.М., Вавіна Л.С. (2008). Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами. Суми: ВТД «Університетська книга». 302 с.

7. Скрипник Т.В. (2010). Феноменологія аутизму: Монографія. К.: Фенікс. 368 с.

8. Ткач О.М. Подолання мовленнєвих порушень у дітей з порушеннями інтелектуального розвитку / О.М. Ткач. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006. 146с.

9. Шульженко Д.І. (2009). Основи психологічної корекції аутистичних порушень у дітей: Монографія. К.: Слово. 385с.

10. Чередніченко Н.В., Горбачова Д.М. (2016). Формування фонетико- графічної грамотності у молодших школярів із порушеннями мовленнєвого розвитку в умовах корекційного навчання. К.: ДІА. 212 с.

Інформаційні ресурси

1. Веб-сайт Міністерства освіти і науки України: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi> Журнал «Бюлетень ВАК України» № 9-10, 2011 р., нові вимоги до оформлення дисертацій і авторефератів дисертацій: http://www.library.kpi.ua/system/files/byuleten_vak_ukr_9_10_2011.pdf

2. Урядовий портал – Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-poryadku-organi-a957>

3. <http://logoclub.com.ua> Логопедичний сайт, на якому зібрані методичні поради, практичні рекомендації та весь комплекс необхідних матеріалів для розвитку мовлення дітей, попередження та подолання мовленнєвих порушень, а також підвищення результативності корекційно-розвивальної роботи.

4. <http://www.logopedia.com.ua> Український логопедичний сайт для батьків, які піклуються про мовленнєвий розвиток дитини, для логопедів.

5. <http://logopedija.at.ua> «Логопедична новинка» Любові Чулак. Пропонується різний матеріал для логопедів, корекційних педагогів, батьків. Файли доступні для безкоштовного завантаження для зареєстрованих користувачів! Реєстрація безкоштовна.

6. <http://logopedu.com.ua> Клуб професійних логопедів. Клуб професійних логопедів – це сайт, призначений для ознайомлення логопедів, корекційних педагогів та просто небайдужих батьків з методикою подолання мовленнєвих порушень у дітей. Матеріали запропоновані українською мовою для закладів загальної середньої та дошкільної освіти.

7. <http://innagidkih.ucoz.com> Персональний сайт вчителя-логопеда Інни Жидких. Сайт для тих, кого цікавить логопедія.

8. <http://defectolog.by> Дефектолог. Портал призначений для

широкого кола користувачів – вчителів-дефектологів, вихователів, вчителів-логопедів, адміністрації установ освіти, батьків учнів. На сайті Ви зможете познайомитися з нормативними документами, правовим забезпеченням навчального процесу, різними навчальними програмами, діагностичними матеріалами, спеціальною літературою, а також з новинами в системі професійної освіти в Республіці Білорусь.

9. <http://logopedia.by> Логопедія. На сторінках сайту Logopedia.by висвітлено актуальні питання сучасної логопедії і дефектології в цілому. Тут ви знайдете відповіді на найбільш хвилюючі Вас питання. Сайт розкриває питання дитячої логопедії. Даний сайт може бути корисний для батьків дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, для логопедів і вчителів-дефектологів, а також для студентів.

10. <http://logoped.in.ua> Матеріали з діагностики та корекції порушень мовлення, статті для батьків, описи дидактичних ігор.

11. http://logopedija.at.ua/load/didaktichni_igri/2 Каталог логодидактичних ігор.

12. Журнал «Бюлетень ВАК України» № 9-10, 2011 р., нові вимоги до оформлення дисертацій і авторефератів дисертацій:

http://www.library.kpi.ua/system/files/byuleten_vak_ukr_9_10_2011.pdf.

**Мелітопольський державний педагогічний університет імені
Богдана Хмельницького**

Кафедра початкової і спеціальної освіти

**ЗВІТ
ПРО ВИРОБНИЧУ ПРАКТИКУ**

Виробнича практика в освітніх закладах (ДНЗ або ЗЗСО)

Виробнича практика в інклюзивно-ресурсному центрі або соціально-
реабілітаційному закладі (ІРЦ або СРЗ)

здобувача _____ курсу, _____ групи

(прізвище, ім'я, по батькові)

Спеціальності _____

Термін проходження практики з

_____ по _____

ДНЗ/ ЗЗСО № _____

ІРЦ/ СРЗ № _____

м. Запоріжжя, 2025р.

Здобувач _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на практику

Печатка

підприємства, організації, установи „_____” _____20____року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

закінчив практику

Печатка

Підприємства, організації, установи “_____” _____20____року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики								Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										
7.										
8.										
9.										
10.										
11.										
12.										
13.										
14.										
15.										
16.										
17.										
18.										
19.										

Керівники практики:

Від вищого навчального закладу

-

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Від підприємства, організації,
установи

(підпис)

(прізвище та ініціали)

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Відгук і оцінка роботи студента на практиці

(назва підприємства, організації, установи)

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Керівник практики від підприємства, організації, установи

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Печатка

«_____» _____ 20__ року

Загальні відомості про заклад

Адреса	
Повна назва закладу	
Директор	
Заступники директора	
Кількість учнів	
Кількість класів	
Кількість вчителів з них: вчителів методистів	
старших вчителів	
вчителів 1 категорії	
вчителів 2 категорії	
спеціалісті	
Кількість методичних об'єднань які саме:	
Будівля	
Опалення	
Освітлення	
Кількість класних кімнат	
Бібліотека	
Спортзал, його площа	
Спортмайданчик, його площа	
Їдальня, кількість місць	
Буфет	
Загальна площа шкільного подвір'я	
Додаткові відомості	

Історія закладу

2 семестр

3. Опрацьована документація (фото або електронний варіант) (список дітей із мовленнєвими порушеннями з діагнозами без вказання прізвища дитини (наприклад, Олександр Ф.); мовленнєві картки двох дітей із різними діагнозами (без прізвищ) (додаток 2); розклад логопедичних занять (уроків); журнал відвідувань дітей; річний план логопеда; перспективний план корекційної роботи з дітьми згідно діагнозу; щоденний план роботи логопеда; облік консультацій логопеда (надати матеріали 2 консультацій).

3. Аналіз 2-ох занять логопеда (див. додаток 3)

4. Два розгорнутих план-конспекти контрольних фронтальних логопедичних заняття, завірених вчителем-логопедом закладу з рекомендованою ним оцінкою та підписом (див. додаток 4).

5. Два розгорнутих план-конспекти контрольних індивідуальних логопедичних заняття, завірених підписом вчителя-логопеда закладу з рекомендованою ним оцінкою.

6. Два конспекти контрольних занять з логоритміки, завірений підписом вчителя-логопеда закладу з рекомендованою ним оцінкою (див. додаток 5).

7. Дві ІПР для логопеда на рік із (афазією, дисфонією (порушенням звуковимови), порушенням носового голосу, дизартрією, заїканням, афазією, афазією, загальним порушенням мовного розвитку, дисграфією) (див. додаток 6).

8. Тексти чотирьох консультацій для батьків дітей з мовленнєвими порушеннями (враховує те порушення, яке в ІПР).

9. Виготовлений двох дидактичних посібників для роботи з дітьми з порушеннями мовлення до ІПР.

10. Виконане індивідуальне завдання (стаття у фаховому виданні).

11. Характеристика на студента-практиканта.

Важливо! Характеристика на студента-практиканта надається закладом освіти, де здобувач проходив практику.

3 семестр

2. Журнал спостереження за двома дітьми, що отримують корекційні послуги в умовах ІРЦ/СРЦ (див. додаток 7)
 3. Індивідуальна програма розвитку на дитину дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку (див. додаток 6)
 4. Індивідуальна програма розвитку на дитину молодшого шкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку (див. додаток 6)
 5. Протокол засідання психолого-медико-педагогічного консилиуму закладу дошкільної чи загальної середньої освіти
 6. Конспект бінарного заняття з консультантами ІРЦ/СРЦ (олігофренопедагогом, тифлопедагогом, сурдопедагогом, інструктором з ЛФК, реабілітологом, психологом з корекції психічних процесів, психологом з корекції девіантної поведінки)
 7. Психолого-педагогічна характеристика на дитину дошкільного віку з порушенням мовленнєвого розвитку, що отримує корекційну допомогу в умовах ІРЦ/СРЦ чи на умовах інклюзії в закладі дошкільної освіти (див. додаток 8).
 8. Психолого-педагогічна характеристика на учня з порушенням мовленнєвого розвитку, що отримує корекційну допомогу в умовах ІРЦ/СРЦ чи на умовах інклюзії в закладі загальної середньої освіти (див. додаток 9)
 9. Конспект виступу на методичному об'єднанні вчителів інклюзивного навчання (вчителів-логопедів, вихователів груп спеціального призначення, інклюзивних груп)
 10. Конспект консультації для батьків, які виховують дітей з порушенням мовлення (враховує порушення, яке в ІПР)
 11. Конспект тренінгу для батьків, стосовно формування позитивної мотивації щодо перспектив розвитку їх дітей
 12. Конспекти двох консультацій для батьків дітей з мовленнєвими порушеннями
 13. Конспект профорієнтаційного заходу для дітей з особливими освітніми потребами
 14. Конспекти контрольних індивідуальних логопедичних занять для дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення або комплексними порушеннями розвитку
 15. Виготовлений дидактичний посібник для роботи з дітьми з порушеннями мовлення до ІПР
 16. Виконане індивідуальне завдання (стаття у фаховому виданні).
 17. Характеристика на студента-практиканта (див. додаток 10)
- Важливо! Характеристика на студента-практиканта надається закладом, де здобувач проходив практику.

МОВЛЕННЄВА КАРТКА №

Дата зарахування 01.09.2023 Клас 6-В

1. Прізвище, ім'я по батькові Олександр
2. Дата народження «05» вересня 20011 р.
3. Домашня адреса _____
4. Дані про батьків _____
5. Скарги педагогів чи батьків: нерозбірливе мовлення, неуважна, погано засвоює учбовий матеріал
6. Дані про хід розвитку дитини (*вагітність, перебіг пологів, травми, захворювання дитини в перший рік життя, спадковість, розвиток мовлення, умови виховання тощо...*) ОРВІ в перший рік життя
7. Стан слуху та зору: норма
8. Висновок психолога: Контактний, доброзичливий. Адекватно поводить себе як серед однолітків, так і під час індивідуальної діагностики з психологом. Субтести «Аналогії, «Подібне-відмінне» виконує частково, за допомогою додаткових питань психолога. «Вербальні узагальнення» не може виконати самостійно, потребує роз'яснень. Складно переносити вміння в нові пізнавальні ситуації. Труднощі виникають і при складанні оповідання за малюнками: зміст завдань розуміє, може описати малюнки, а скласти розповідь та встановити причинно-наслідкові зв'язки самостійно не може. Хлопчику складно запам'ятовувати матеріал та відтворювати під час виконання субтестів, логічних завдань. Спостерігається відсутність темпу при виконанні тестових методик. Емоційно-вольова сфера нестійка. Іноді хлопчику складно проявити вольові зусилля для виконання завдань.
9. Стан артикуляційного апарату - будова, рухливість (підкреслити):
 - **ГУБИ:** будова - нормальні, товсті, вузькі, розщеплені, малорухомі, парез, рубці; рухи - точні, із зусиллям. ускладнені, не втримує положення, не виконує, швидкі, активні, повільні.
 - **ЗУБИ** - нормальні, великі, дрібні; рідкі, деформовані, поза щелепною дугою
 - **ПРИКУС** - нормальний, прогнатія (передні верхні вперед), прогенія відкритий (боковий, передній) перекриття (верхніми, нижніми зубами), нижня щелепа рухома, малорухома, парез; вправи виконує, виконує з зусиллям, не виконує.
 - **ЯЗИК:** будова - нормальний, великий та м'ясистий, довгий та вузький, короткий; рухомий, малорухомий, напружений, парез; рухи - вправи виконує, виконує із зусиллям, не виконує; точні, з ускладненням, швидкі, активні, повільні, об'єм рухів повний, обмежений, недостатньо точний.
 - **ЗВ'ЯЗКА** - нормальна, коротка, вкорочена, приросла.
 - **ТВЕРДЕ ПІДНЕБІННЯ** - нормальне, високе, вузьке (готичне), низьке, широке; розщеплення (повне, часткове, однобічне, двобічне, доопераційне, обтюратор, проопероване, рубці, відсутнє.
 - **М'ЯКЕ ПІДНЕБІННЯ** - нормальне, укорочене, розщеплене, відсутнє, рухоме, малорухоме, в'яле, напружене, парез.
 - **ВИДИХ** - нормальний, тільки ротовий, змішаний.
10. Розвиток загальної моторики: рухи - точні, сильні/порушення тону м'язів.
11. Розвиток дрібної моторики рук : вправи виконує повільно, не завжди правильно, пише самостійно, може списати невеликий за об'ємом текст.
12. Загальна характеристика мовлення:
 - а) словниковий запас - відповідність віковій нормі, насиченість активного та пасивного словника, словник у межах вжитку; чи правильно розуміє та використовує слова за значенням (узагальнюючі слова, професії тощо), які частини мови переважають :словник відповідає віковій нормі. Правильно розуміє та використовує слова за значеннями.
 - б) граматична будова - Прості речення складає легко, виникають труднощі з складними

висловлюваннями, спостерігаються граматичні помилки. Складає розповіді за сюжетними малюнками з 2-3 речень за допомогою навідних запитань. Описує предмети простими реченнями. Може самостійно скласти фантазійну розповідь з 3-4 речень. Наявні аграматизми.

в) вимова і розпізнавання звуків:

ЗВУКИ															
самостійне															
відображене															
ізолюване															
ВИСНОВОК															
Виправлено															

-розпізнавання звуків на слух. фонематичний слух :порушений;

- просодика, темп і чіткість мовлення:

темп - нормальний, повільний, тахілалія, брадилалія, спотикання;

артикуляція і дикція - нормальна, мовлення «крізь зуби», змазана, в'яла, нечітка;

голос- нормальний, тихий, сиплий, згасаючий до кінця фрази, назальний, не модульований, викрикування слів;

голосові зв'язки - активні, пасивні;

супроводжуючі рухи - відсутні, у м'язах обличчя, шиї, рук, ніг;

дихання - верхньо-ключичне, грудне, діафрагмальне, рівномірне, уривчасте;

прояви заїкуватості – відсутні

13. Письмо, зразки диктантів та характеристика помилок первинного обстеження (підкреслити): **помилки звукового складу слова**- заміни, пропуски, перестановки, букв, складів та частин слова; **помилки на правопис** - велика літера на початку речення, в іменах, кличках тварин; правопис

м'яких приголосних; правопис ненаголошених голосних в корені слова.

лексико-граматичні помилки - порушення голосних та приголосних; узгодження, керування; заміна слів за звуковою та семантичною схожістю

графічні помилки - заміна букв за кількістю елементів та за просторовим розміщенням, дзеркальне письмо.

14. Читання:

а) успішність читання на момент зарахування : низька

б) **характеристика володіння технікою читання** - способи читання: не читає; побуквенне (впізнає- не впізнає названі букви в алфавіті); складове (зливає зразу, складає по буквах); читає вільно.

в) **помилки під час читання** - спотворення складу слова, заміна голосних, заміна приголосних з подібними слухоартикуляційними або графічними ознаками; пропуски, переставлення та сплутування букв, складів); читання складних слів (перекручування закінчення слів, читання навздогад); наголос у словах (правильно, неправильно); читання тексту (не читає; швидко, чітко. змазане).

г) **розуміння прочитаного** - прочитане розуміє, усвідомлює; «механічне читання» без розуміння прочитаного.

15. Коротка характеристика дитини за даними педагогічних спостережень:

Увага - стійка, нестійка, тривала.

Ставлення до свого дефекту - байдуже, комплексує, бажання виправити.

Працездатність - низька, середня, висока

Память - зорова, слухова, стійка, моторна, тимчасова.

16. **ВИСНОВКИ** логопеда: Функціональна дислалія. Фонетико-фонематичне

недорозвинення (ФФН). Призубний сигматизм свистячих і шиплячих звуків. Дисграфія. Дислексія.

17. Результати виправлення мовлення та рекомендації логопеда (на момент випуску)

Дата випуску_____

Підпис_____

СХЕМА АНАЛІЗУ ЛОГОПЕДИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

1. Відповідність цілей заняття мовленнєвому профілю та віку дитини (опис нозології).
2. Актуальність лексичного матеріалу, правильність відбору матеріалу.
3. Структура заняття: основні етапи заняття, їх логічна послідовність, чіткість переходу від етапу до етапу, тривалість етапів, фізичні навантаження, методи і прийоми, їх різноманітність, взаємозв'язок і способи концентрації уваги.
4. Методи активізації пізнавальної діяльності дитини. Опора на різні форми активності (рухової, розумової) для запобігання перевтомі.
5. Доступність і зрозумілість сформульованих і додаткових запитань.
6. Використання таких елементів, як раціональна терапія, психологічні вправи, ігрові тренінги.
7. Результати заняття, досягнення поставлених цілей, ефективність методик (висловити свою думку щодо вибору вправ та ігор)
8. Педагогічні висновки та рекомендації.

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ КОНСПЕКТУ ЛОГОПЕДИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

Нозологія: дислалія

Вік: старший дошкільний.

Тема: Подорож до Мальвіни

Мета: закріплювати артикуляцію шиплячих звуків у словах, реченнях; вчити ділити слова на склади, визначати місце звуків у словах; розвивати фонематичний слух, мовленнєве дихання, зв'язне мовлення; виховувати інтерес до заняття.

Обладнання: картки з реченнями, предметні картки, іграшки, роздруковані будинки 3 шт.; картинки зі словами, в яких є звуки [ж], [ч], [ш], різнокольорове пір'я.

Хід заняття:

I. Організаційний момент

Читання листа від Мальвіни з проханням її відвідати.

II. Основна частина

Дітям пропонується здійснити мандрівку до Мальвіни незвичайним видом транспорту – килимом- літаком. Дорослий прохає заплющити очі і уявити політ на килимі-літаку (*Ви піднімаєтесь все вище і вище. Перед вами відкриваються дивовижні краєвиди. Чи довго летіли чи ні, а політ закінчився. Відкривайте очі. Ось ми з вами у країні Мальвіни*). Політ супроводжується спокійною мелодією.

Дихальні вправи

1. Вправа «Пір'ячко»

На столах перед дітьми лежить різнокольорове пір'я. Необхідно дмухнути на пір'я так, щоб воно відлетіло до кінця столу.

2. Вправа «Хто швидше»

Діти сідають по двоє і навипередки дмухають на пір'я.

Артикуляційна гімнастика

Логопед повідомляє дітям, що Мальвіна запрошує їх на загадкову галявину. А щоб дівчинка не сумувала потрібно виконати вправи: «Усмішка», «Трубочка», «Лопатка», «Голочка», «Коник», «Годинник», «Гойдалка».

Повторення артикуляції шиплячих звуків

Дорослий розповідає дітям про прохання Мальвіни навчити її вимовляти шиплячі звуки. Логопед уточнює з дітьми вимову звуків [ш], [ж], [ч]. Звертає увагу на положення губ, кінчика язика.

Гра «Стій, іграшко, зупинись!»

Мальвіна розмістила на столах яскраві іграшки. Потрібно назвати іграшки, визначити місце шиплячих звуків у словах-назвах іграшок і придумати речення з ними. Пропоновані іграшки: жирафа, черепаха, шпак, жаба, чижик.

Гра «Засели будиночки»

Логопед пояснює, що у червоному будинку живуть слова, в яких є звук [ч], в зеленому – звук [ш], в жовтому – [ж]. Завдання дітей розкласти картинки по будиночках.

Гра «Відшукай маму»

Логопед пропонує дітям утворити іменники за допомогою суфіксів. Наприклад: Зайчєня – хто в нього мама?

Вєдмєжє – хто в нього мама? Їжєчєня – хто в нього мама? Мишкє – хто в неї мама?

Гра «Хто більше придумє слів зі звуком [ч]»

Діти придумують слова. Хто назвє більше слів зі звуком [ч], той і переміг. Так само можна називати слова зі звуками [ж], [ш].

Гра «Продовж речєня»

Логопед повідомляє, що Мальвіна залишила нам картки із речєнями. Потрібно продовжити їх: Колючий, як ... (їжєк).

Повільна, як ... (черєпахє). Швидкий, як ... (шпєк).

Гра «Магазин»

До магазину привєзли багато іграшок (логопед викладає і називє іграшки із звуком [ш] і без нього. Діти–продавці повинні розкласти іграшки, у назві яких є звук [ш], на одну полицку, без нього – на іншу. Виграє той, хто зробить менше помилок.

Гра «Правильно називай»

З ряду картинок вибрати такі, в назвах яких є звук [ж] і визначити його місце у словах (початок, середина, кінець).

Гра «Внімай звук»

Логопед спочатку називє звуки, потім склади. Дітям необхідно плєснути в долоні, коли вони чують шиплячі звуки.

Звуки: [ж], [ш], [р], [с], [ч], [ш], [ж], [з], [д], [ш], [ч], [ж].

Склади: ша, ма, ча, жу, ру, шу, чи.

ІІІ. Заключна частина

Зустріч з Мальвіно. Подяка за заняття.

ОРІЄНТОВНА ПЛАН-СХЕМА ЗАНЯТТЯ З ЛОГОРИТМІКИ

Тема _____

Мета _____

I. Підготовча частина (5-7 хв.)

- вправи для активізації уваги, пам'яті, сприймання
- вправи для нормалізації психо-емоційного та м'язового тону (зняття зайвої напруги / тонізація)
- установка на темп рухів за допомогою музики

II. Основна частина (10-15 хв.) орієнтовні завдання

- дихальні та голосові вправи
- артикуляційні, мімічні вправи
- вправи для регуляції м'язового тону
- вправи для сприймання музичного темпо-ритму
- вправи для сприймання моторного ритму
- вправи для сприймання складового, словесного ритму
- вправи для розвитку координації рухів кінцівок
- пальчикові вправи
- вправи-ігри з музичними інструментами
- спів; вправи для координації співу з рухами
- вправи для координації мовлення з рухами

*інші види вправ у відповідності до теми, мети, мовленнєвого порушення, вікових та індивідуальних особливостей дітей

III. Заключна частина (2-7 хв)

- врівноваження психо-емоційного стану (дихальні, релаксаційні вправи)
- вправи на розвиток творчої уяви

ІНДИВІДУАЛЬНА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ

1. Період виконання 2024-2025 н.р.

2. Загальні відомості про учня:

прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) Іванов Дмитро

Васильович дата народження 10.04.2010р.

повне найменування закладу загальної середньої освіти, в якому навчається учень

Опорний навчальний заклад *****

рік навчання 2

клас навчання 6-Б

контактні номери телефонів батьків (інших законних представників) для термінового зв'язку

+380*****

3. Індивідуальні особливості розвитку учня:

Наявний рівень знань і вмінь і навичок учня (компетенції)	Опис освітніх труднощів учня, виявлених у закладі освіти	Потреби
Звуковимова дитини: ш, ж, п, б, вади місця творення перепони. Фонематичне сприймання: не диференціює опозиційні звуки, не виділяє звуки в середині слова, плутає т-д, п-б, ч-х; у повторенні багатоскладових слів допускає помилки. Просодична сторона мовлення: темп повільний, голос назальний, дихання грудно-брюшне, заїкуватість, клонічні судоми. Словник імпресивний: розвинений достатньо, знає призначення окремих предметів, узагальнює, називає якості предметів, вживає слова, що означають колір і розмір предмета. Має труднощі у визначенні предметів за спільними ознаками, відсутнє узагальнення, труднощі у підборі слів і складів, відсутнє визначення просторових понять розмірів. Не володіє категоріями роду, числа відмінків іменників, дієслів, прикметників, утворення зменшуваної форми. Неправильно вживає їх у простих реченнях. Зазнає труднощів у побудові простих, поширених речень при складанні оповідання-опису користується питально-відповідною формою недостатньо розвинене монологічне мовлення. Не розуміє прочитане, порушення морфологічної структури слова, пропуск префіксів, суфіксів, закінчень, простежуються різні форми дислексії. Під	Наявні інтелектуальні труднощі: • словниковий запас нижче вікової норми; • повільний темп засвоєння навчального матеріалу; • малий обсяг пам'яті; • перевага наочно-образних та наочно-дійових форм мислення; • повільне сприйняття та переробка інформації; • відсутній систематичний аналіз властивостей і якостей предметів. Наявні функціональні (сенсорні, моторні, мовленнєві) труднощі: • має труднощі у вербалізації своїх емоцій; • підвищена вразливість в контактах; • частково порушена звуковимова та складова структура слова.	Працювати над: • збагаченням словникового запасу; • корекцією звуковимови; • всебічним розвитком дитини; • ліквідацією недоліків в оволодінні лексикою та граматиною; • вмінням користуватися різними способами словотворення; • розподілом уваги в межах 20-25 хв.; Розвивати: • граматичної будови мовлення; • розподіляти увагу; • переключати увагу з одного об'єкта на інший; • утримувати увагу в межах 20-25 хв.; • емоційно-вольову сферу; • фонематичний слух; • слухове сприймання; • дрібну моторику; • просторове орієнтування; • пам'ять; • артикуляційну моторику та мовне дихання; Формувати:

час письма виявляються порушення у вигляді пропуску літер, зумовлені акустико-артикуляційною формою. На фоні мовленнєвих розладів формуються вторинні розлади поведінки, недостатній розвиток здібностей до переключення, недостатня спостережливість до мовленнєвих явищ, слабкий розвиток словесно-логічного мислення. Труднощі і порушення мовленнєвого розвитку не створюють умови до засвоєння програми початкового навчання. Пізнавальна активність низька. Сприймання сформоване на низькому рівні. Знижена активність розумових процесів. Слабка довільна увага. Пам'ять має знижений обсяг. Контакт встановлюється легко, невимушено, до бесіди залучається відразу, активний у спілкуванні. Прояви волі помітно залежать від ситуації, потребують підтримки з боку дорослого. Самооцінка знижена, потребує постійного заохочення та схвалення. Має низький рівень знань відповідно до програмних вимог. Відтворює частину навчального матеріалу, але допускає окремі неточності. Виконує дії та завдання в аналогічних умовах. Знає періоди доби, пори року та дні тижня. Здатний упорядкувати предмети за різними ознаками – форма, довжина, висота, ширина. Не диференціює та не називає геометричні фігури. Знає та називає основні кольори та відтінки. З допомогою вміє аналізувати, порівнювати, класифікувати, узагальнювати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Розв'язує прості приклади в межах 20. Обчислення виконує за допомогою пальців. Техніка письма недостатньо сформована. В багатьох випадках	Наявні навчальні труднощі: • потребує постійної допомоги різної міри складності в опануванні нових знань та уявлень; • інтерес до навчання нестійкий (потребує заохочення та мотивації); • знижена працездатність; • без допомоги не завжди розуміє суть вправи, завдання та гри; • низький рівень знань відповідно до програмових вимог. Наявні фізичні труднощі: • дрібна моторика недостатньо розвинена.	• граматичну складову мовлення; • зв'язне мовлення, розуміти послідовність подій; • необхідні побутові навички самообслуговування та соціальну модель поведінки; Вчити: • порівнювати подібні об'єкти; • виділяти головне, істотне, узагальнювати; • складати розповіді за опорними складами, які підкріплюються картинками; • використовувати схеми роботи для виконання завдань; • володіти інтонаційними засобами виразності мовлення.
--	---	--

потребує контролю та допомоги з боку педагога. Ставлення до навчання позитивне. Знає букви і читає по складах, темп читання нижче норми. Не достатньо сформована техніка письма		
---	--	--

4. Рекомендації щодо організації освітнього процесу особи з особливими освітніми потребами (зазначити необхідне):

1) рекомендований рівень підтримки:

- перший рівень підтримки;
- другий рівень підтримки;
- третій рівень підтримки;
- четвертий рівень підтримки;
- п'ятий рівень підтримки;

2) адаптація та модифікація освітнього середовища:

Назва адаптації/модифікації	Так/ ні	Примітка
Пристосування середовища:		
доступність	Ні	
освітлення	Так	
рівень шуму	Ні	
потреба в усамітненні, його періодичність та місце (ресурсна кімната, медіатека тощо)	Так	Ресурсна кімната
Психолого-педагогічна адаптація:		
використання візуального розкладу	Так	
збільшення часу на виконання завдань	Так	За потребою
збільшення обсягу допомоги (навідне питання, демонстрація зразка, нагадування тощо)	Так	За потребою
руховий режим	Так	Чергування видів діяльності, фізкультхвилинки, релаксаційні вправи
використання заохочень	Так	Словесне заохочення, наліпки
використання засобів для концентрації уваги	Так	
інше		
Адаптація навчального матеріалу:		
картки-підказки, картки-інструкції	Та к	
Засоби альтернативної комунікації	Ні	
інше		
Модифікація:		
скорочення змісту навчального предмета	Ні	
зниження вимог для виконання завдань	Ні	
інше		

3) потреба у використанні:

- жестової мови та/або залученні перекладача жестової мови;
- шрифту Брайля;

4) потреба в додаткових заняттях з:

- так
- ні

5) потреба в консультації з:

- фахівцями інклюзивно-ресурсного центру;

• фахівцями спеціальних закладів освіти;

• іншими фахівцями _____

б) наявність індивідуального навчального плану:

• так

• ні.

У разі потреби в індивідуальному навчальному плані зазначити навчальні предмети (інтегровані курси), які потребують адаптації чи модифікації, та відповідального за розроблення індивідуального навчального плану педагогічного працівника:

Навчальний предмет (інтегрований курс)	Адаптація чи модифікація	Відповідальний педагогічний працівник
Математика	Адаптація	
Українська мова	Адаптація	
Українська література	Адаптація	
Біологія	Адаптація	
Історія	Адаптація	
Зарубіжна література	Адаптація	
Англійська мова	Адаптація	
Географія	Адаптація	
Основи здоров'я	Адаптація	
Фізична культура	Адаптація	
Образотворче мистецтво	Адаптація	
Трудове навчання	Адаптація	
Музичне виховання	Адаптація	

5. Додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (заняття):

Найменування заняття (послуги)	Фахівець, який проводить заняття (надає послугу)	Місце проведенн я	Розкла д занять
Корекція розвитку		Ресурсна кімната Кабінет психолога	Середа 10:30- 11:15
Корекція розвитку мовлення		Ресурсна кімната	Вівторо к 13:35- 14:20

6. Навчання:

• за розкладом класу;

• за адаптованим розкладом, з відвідуванням окремих уроків за індивідуальним розкладом відповідно до індивідуального навчального плану, зазначити які: __

• за модифікованим розкладом.

7. Забезпечення асистента учня (учениці):

1) потреба в асистенті учня (учениці) (супроводі під час інклюзивного навчання):

• так

• ні;

2) асистентом учня (учениці) є:

• батьки: _____

• інші законні представники _____

• уповноважена батьками особа _____ (зазначити прізвище, власне ім'я, _____ по батькові (за наявності) та контактні дані)

• соціальний робітник

_____ (зазначити прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) та контактні дані)

8. Забезпечення допоміжними засобами навчання:

1) потреба у підручниках:

- підручники для закладів загальної середньої освіти та матеріали;
- адаптація підручників для закладів загальної середньої освіти та матеріалів;
- підручники для осіб з особливими освітніми потребами та матеріали.

2) допоміжні засоби для навчання:

- так
- ні.

Зазначити перелік засобів для навчання, які потребує учень (учениця):

Муляжі, ігри Монтессорі, кубики Зайцева, картки схеми для розвитку зв'язного мовлення.

9. Потреба в розумному пристосуванні:

- так, зазначити яка: _____
- ні.

10. Особливості проведення оцінювання:

- адаптації проведення оцінювання за часом та змістом, зокрема: збільшення часу на виконання завдань; зменшення кількості завдань; використання зручних форм роботи (тести, усні опитування, аудіозавдання тощо) відповідно до потреб;
- використання доступних форм викладу інформації для оцінювання (шрифту Брайля, письмових чи усних завдань тощо);
- використання окремих карток з завданнями чи адаптованих матеріалів під час оцінювання;
- адаптація завдань для оцінювання до особливостей сприйняття інформації (уникнення графічних завдань для осіб з порушенням зору, уникнення або створення комфортних умов для усних опитувань для осіб, які цього потребують, тощо);
- інше (зазначити що) _____

11. Потреба у продовженні строків навчання:

- так
- ні.

12. Додаткові напрями роботи:

За сферами розвитку	Ціль	Очікувані результати, яких планується досягнути	Рівень досягнутих результатів (заповнюється після виконання індивідуальної програми розвитку)
Розвиток інтелектуальної сфери	Оволодіння новими знаннями та вміннями. Розширювати світогляд дитини та сприяти її всебічному розвитку. Вчити сприймати усний виклад навчального матеріалу.	Розширення та поглиблення загальних життєвих уявлень; навчальних вмінь та навичок. Розширення уявлення про навколишній світ. Підвищення рівня сформованості всіх видів навчальної діяльності учня. Сприймає усний виклад навчального матеріалу протягом 15-20 хв.	

Розвиток сенсорної, моторної	Продувжувати розвиток орієнтуванню у просторі. Розвивати тактильні відчуття та відчуття власного тіла.	Підвищення рівня розвитку орієнтування в просторі. Дмитро буде сприймати на дотик різні фактури.	
Розвиток мовленнєвої сфери	Корекція звуковимови, розвиток фонематичних процесів, вдосконалення мовленнєвих узагальнень в процесі вправ звукового аналізу і синтезу, розвиток граматичної будови мовлення. Ліквідація недоліків в оволодінні лексиною та граматикою. Робота над зв'язним мовленням.	Покращення зорової мовленнєвої уваги та пам'яті. Учень навчиться правильно будувати двослівні речення та складати двослівні речення із залученням слів. Покращення розвитку складової структури слова.	

Розвиток фізичних здібностей	Продовжувати розвиток дрібної моторики. Розвиток точності в русі, спритності рівноваги, гнучкості та працездатності.	Підвищення рівня розвитку дрібної моторики та зазначених фізичних показників і навичок.	
Розвиток емоційно-вольової сфери	Формувати вміння вільно спілкуватися в різних ситуаціях. Навчати висловлювати свої переживання та почуття; формувати навички самооцінювання, впевненість у собі, своєї самооцінки. Стимулювати бажання дитини працювати, виконувати завдання, виявляти ініціативу.	Покращиться стан емоційно-вольової сфери, навчиться висловлювати свої переживання та почуття, сформуються навички самооцінювання, підвищиться впевненість у собі та своєї самооцінки. Покращиться бажання дитини працювати, виконувати завдання та виявляти ініціативу.	
Розвиток соціальної сфери	Допомагати дитині в соціальній адаптації, вчити регулювати свої емоції й бажання. Розвивати відчуття відповідальності, вчити проявляти емоції. Розвивати уяву. Створювати позитивні ситуації співпраці з дорослими. Залучати до групових ігор, вправ та позакласних заходів.	Дитина краще буде соціально адаптуватися, навчиться регулювати свої емоції і бажання. Розвине більше відчуття відповідальності та покращиться прояв емоцій Розвине краще уяву. Розвинути комунікативні навички та налагодження соціальних контактів	

Подолання навчальних труднощів	Працювати над осмисленням навчального матеріалу і можливістю застосовувати нові знання за аналогією. Розвиток психічних процесів, концентрації на виконанні завдань та саморегуляції поведінкових навичок. Розвиток швидкості сприймання та переробки інформації.	Учень до кінця навчального року розуміє навчальний матеріал і виконує аналогічні завдання. Підвищення рівня сформованості всіх видів навчальної діяльності Дмитра.	
--------------------------------	---	--	--

Інші			
------	--	--	--

13. Члени команди психолого-педагогічного супроводу, які склали індивідуальну програму розвитку:

Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності)	Посада	Підпис
	Директор школи. Вчитель образотворчого мистецтва	
	Заступник директора з НВР	
	Асистент вчителя	
	Вчитель математики	
	Вчитель української мови та української літератури. Класний керівник	
	Вчитель біології	
	Вчитель історії	
	Вчитель зарубіжної літератури	
	Вчитель англійської мови	
	Вчитель географії	
	Вчитель основи здоров'я	
	Вчитель фізичної культури	
	Вчитель трудового навчання	
	Вчитель музичного виховання	
	Психолог	
	Логопед	
	Мати учня	

Індивідуальну програму розвитку погоджено одним з батьків (іншим законним представником) учня:
Іванова Анна Миколаївна
(зазначити прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) одного з батьків (іншого законного представника) учня)

підпис _____ дата _____

Журнал

спостереження за дитиною

з особливими освітніми потребами

інклюзивної групи

Заклад дошкільної освіти

ППП дитини _____

Ранок. Дитина прийшла до садка у хорошому (пригніченому, сумному, стривоженому, _____) стані. Дитина охоче бавиться (плаче, сумує, дивиться у вікно, _____). Снідати сідає з усіма дітьми (не сідає, бігає, кричить, сидить, якщо поруч є асистент, потребує допомоги в _____). Під час ранкової зустрічі _____
 _____Йде мити руки разом з дітьми (потребує супроводу, вміє користуватися милом, рушником самостійно)_____

Заняття.

Дата	Тема дня	День тижня	Заняття	Поведінка	Характеристика діяльності на занятті	Навички	Примітки
		Понеділок		○ Сидить разом з дітьми на занятті ○ Сидить разом з дітьми на занятті, але зоровий контакт відсутній ○ Дитина відмовляється сідати на заняття ○ Слухає вихователя ○ Бере участь в обговоренні ○ Відповідає на запитання вихователя ○ Малоконтактна дитина ○ Бігає під час заняття ○ Використовує жести для контакту з дорослими ○ Займається з асистентом згідно індивідуального плану ○ Емоційно нестабільна дитина ○ Регулює власний	• була потрібна <u>допомога асистента</u>: ○ частково ○ у всьому ○ періодично • <u>увага</u> ○ уважний/а ○ увага розсіяна • <u>кількість виконаних завдань</u>: ○ з них самостійно ○ з допомогою асистента • <u>темп роботи</u> ○ повільний ○ швидкий • <u>вольові якості</u> ○ самостійно організовується ○ постійне нагадування асистента	• <u>сприймає усну інформацію</u>: • повільно • швидко • <u>перетворює інформацію з почутого</u>: • потребує додаткового часу для роздумів • швидко орієнтується • <u>Виконує почуте завдання</u>: ○ труднощі у переключенні з одного виду діяльності на іншу ○ легко переключається • Запам'ятовування повільне, потребує додаткових наочних матеріалів • Запам'ятовування швидке, не потребує додаткових наочних	

				емоційний стан		матеріалів	
<u>Прогулянка</u>	Дитина на прогулянку одягається сама (з підказками асистента, з допомогою асистента, не може одягнутися без допомоги, _____). Йде на прогулянку з задоволенням (пручається, плаче, кричить, _____). На прогулянці бавиться сама (з дітьми, стоїть поруч з асистентом, _____). Найбільше цікавлять ігри в пісочниці (рухливі ігри, _____).						
<u>Обід</u>	Обідати дитина йде охоче (неохоче, потребує допомоги, _____). Їсть з апетитом (очікує поки погодують, відмовляється їсти, втікає з – за столу, _____). Під час обіду вміло користується столовими приборами (_____), серветкою (не вміє користуватися серветкою, потребує допомоги, _____). Після обіду допомагає чергувати (не приймає участі в чергуванні, прибирає за собою самостійно, потребує підказок, нагадувань, _____).						
<u>Сон</u>	До сну дитина готується самостійно (потребує допомоги, потребує підказок і нагадувань, _____). Засинає легко (важко, довго крутиться, не спить, _____). Сон міцний (поверхневий, легко будиться, _____). Після сну настрої веселий (пригнічений, плаче, бадьорий _____).						
<u>Підвечірок</u>	До столу дитина йде охоче (неохоче, потребує допомоги, _____). Їсть з апетитом (очікує поки погодують, відмовляється їсти, втікає з – за столу, _____). Під час підвечірка вміло користується столовими приборами (_____), серветкою (не вміє користуватися серветкою, потребує допомоги, _____). Закінчивши їсти допомагає чергувати (не приймає участі в чергуванні, прибирає за собою самостійно, потребує підказок, нагадувань, _____).						

ППП дитини _____

Ранок. Дитина прийшла до садка у хорошому (пригніченому, сумному, стривоженому, _____) стані. Дитина охоче бавиться (плаче, сумує, дивиться у вікно, _____). Снідати сідає з усіма дітьми (не сідає, бігає, кричить, сидить, якщо поруч є асистент, потребує допомоги в _____). Під час ранкової зустрічі _____
_____Йде мити руки разом з дітьми (потребує супроводу, вміє користуватися милом, рушником самостійно)_____

Заняття.

Дата	Тема дня	День тижня	Заняття	Поведінка	Характеристика діяльності на занятті	Навички	Примітки
		Вівторок		○ Сидить разом з дітьми на занятті ○ Сидить разом з дітьми на занятті, але зоровий контакт відсутній ○ Дитина відмовляється сидіти на занятті ○ Слухає вихователя ○ Бере участь в обговоренні ○ Відповідає на запитання вихователя ○ Малоконтактна дитина ○ Бігає під час заняття ○ Використовує жести для контакту з дорослими ○ Займається з асистентом згідно індивідуального плану ○ Емоційно нестабільна дитина ○ Регулює власний емоційний стан	• <u>була потрібна допомога асистента:</u> ○ частково ○ у всьому ○ періодично • <u>увага</u> ○ уважний/а ○ увага розсіяна • <u>кількість виконаних завдань:</u> ○ з них самостійно ○ з допомогою асистента • <u>темп роботи</u> ○ повільний ○ швидкий • <u>вольові якості</u> ○ самостійно організовується ○ постійне нагадування асистента	• <u>сприймає усну інформацію:</u> • повільно • швидко • <u>перетворює інформацію з почутого:</u> • потребує додаткового часу для роздумів • швидко орієнтується • <u>Виконує почуте завдання:</u> ○ труднощі у переключенні з одного виду діяльності на іншу ○ легко переключається • Запам'ятовування повільне, потребує додаткових наочних матеріалів • Запам'ятовування швидке, не потребує додаткових наочних матеріалів	

<u>Прогулянка</u>	Дитина на прогулянку одягається сама (з підказками асистента, з допомогою асистента, не може одягнутися без допомоги, _____). Йде на прогулянку з задоволенням (пручається, плаче, кричить ____). На прогулянці бавиться сама (з дітьми, стоїть поруч з асистентом, _____). Найбільше цікавлять ігри в пісочниці (рухливі ігри, _____).
<u>Обід</u>	Обідати дитина йде охоче (неохоче, потребує допомоги, _____). _____). Їсть з апетитом (очікує поки погодують, відмовляється їсти, втікає з – за столу, _____). _____). Під час обіду вміло користується столовими приборами (_____), серветкою (не вміє користуватися серветкою, потребує допомоги, _____). Після обіду допомагає чергувати (не приймає участі в чергуванні, прибирає за собою самотійно, потребує підказок, нагадувань, _____). _____).
<u>Сон</u>	До сну дитина готується самотійно (потребує допомоги, потребує підказок і нагадувань, _____). _____). Засинає легко (важко, довго крутиться, не спить, _____). _____). Сон міцний (поверхневий, легко будиться, _____). _____). Після сну настрої веселий (пригнічений, плаче, бадьорий _____). _____).
<u>Підвечірок</u>	До столу дитина йде охоче (неохоче, потребує допомоги, _____). Їсть з апетитом (очікує поки погодують, відмовляється їсти, втікає з – за столу, _____). Під час підвечірка вміло користується столовими приборами (_____), серветкою (не вміє користуватися серветкою, потребує допомоги, ____). Закінчивши їсти допомагає чергувати (не приймає участі в чергуванні, прибирає за собою самотійно, потребує підказок, нагадувань, _____).

ППП дитини _____

Ранок. Дитина прийшла до садка у хорошому (пригніченому, сумному, стривоженому, _____) стані. Дитина охоче бавиться (плаче, сумує, дивиться у вікно, _____). Снідати сідає з усіма дітьми (не сідає, бігає, кричить, сидить, якщо поруч є асистент, потребує допомоги в _____). Під час ранкової зустрічі _____Йде мити руки разом з дітьми (потребує супроводу, вміє користуватися милом, рушником самостійно)_____

Заняття.

Дата	Тема дня	День тижня	Заняття	Поведінка	Характеристика діяльності на занятті	Навички	Примітки
		Середа		○ Сидить разом з дітьми на занятті ○ Сидить разом з дітьми на занятті, але зоровий контакт відсутній ○ Дитина відмовляється сідати на заняття Слухає вихователя ○ Бере участь в обговоренні ○ Відповідає на запитання вихователя ○ Малоконтактна дитина ○ Бігає під час заняття ○ Використовує жести для контакту з дорослими	• була потрібна <u>допомога асистента:</u> ○ частково ○ у всьому ○ періодично • <u>увага</u> ○ уважний/а ○ увага розсіяна • <u>кількість виконаних завдань:</u> ○ з них самостійно ○ з допомогою асистента • <u>темп роботи</u> ○ повільний ○ швидкий • <u>вольові якості</u> ○ самостійно організовується ○ постійне нагадування асистента	• <u>сприймає усну інформацію:</u> ○ повільно ○ швидко • <u>перетворює інформацію з почутого:</u> ○ потребує додаткового часу для роздумів ○ швидко орієнтується • <u>Виконує почуте завдання:</u> ○ труднощі у переключенні з одного виду діяльності на іншу ○ легко переключається Запам'ятовування повільне, потребує додаткових наочних матеріалів	

			○ Займається з асистентом згідно індивідуального плану ○ Емоційно нестабільна дитина ○ Регулює власний емоційний стан		Запам'ятовування швидко, не потребує додаткових наочних матеріалів	
<u>Прогулянка</u>	Дитина на прогулянку одягається сама (з підказками асистента, з допомогою асистента, не може одягнутися без допомоги, _____). Йде на прогулянку з задоволенням (пручається, плаче, кричить). На прогулянці бавиться сама (з дітьми, стоїть поруч _____ з _____ асистентом, _____). _____ Найбільше цікавлять ігри в пісочниці (рухливі ігри, _____). _____).					
<u>Обід</u>	Обідати дитина йде охоче (неохоче, потребує допомоги, _____). _____). Їсть з апетитом (очікує поки погодують, відмовляється їсти, втікає з – за столу, _____). _____). Під час обіду вміло користується столовими приборами (_____), серветкою (не вміє користуватися серветкою, потребує допомоги, _____). Після обіду допомагає чергувати (не приймає участі в чергуванні, прибирає за собою самостійно, потребує підказок, нагадувань, _____). _____).					
<u>Сон</u>	До сну дитина готується самостійно (потребує допомоги, потребує підказок і нагадувань, _____). Засинає легко (важко, довго крутиться, не спить, _____). _____). Сон міцний (поверхневий, легко будиться, _____). _____). Після сну настрої веселий (пригнічений, плаче, бадьорий _____). _____).					

<u>Підвечірок</u>	До столу дитина йде охоче (неохоче, потребує допомоги, _____). _____). Їсть з апетитом (очікує поки погодують, відмовляється їсти, втікає з – за столу, _____). _____). Під час підвечірка вміло користується столовими приборами (_____), серветкою (не вміє користуватися серветкою, потребує допомоги, _____). Закінчивши їсти допомагає чергувати (не приймає участі в чергуванні, прибирає за собою самостійно, потребує підказок, нагадувань, _____).
--------------------------	--

ППП дитини _____

Ранок. Дитина прийшла до садка у хорошому (пригніченому, сумному, стривоженому, _____) стані. Дитина охоче бавиться (плаче, сумує, дивиться у вікно, _____). Снідати сідає з усіма дітьми (не сідає, бігає, кричить, сидить, якщо поруч є асистент, потребує допомоги в _____). Під час ранкової зустрічі _____

Йде мити руки разом з дітьми (потребує супроводу, вміє користуватися милом, рушником самостійно)_____

Заняття.

Дата	Тема дня	День тижня	Заняття	Поведінка	Характеристика діяльності на занятті	Навички	Примітки
		Четвер		○ Сидить разом з дітьми на занятті ○ Сидить разом з дітьми на занятті, але зоровий контакт відсутній ○ Дитина відмовляється сідати на заняття ○ Слухає вихователя	• <u>була потрібна допомога асистента:</u> ○ частково ○ у всьому ○ періодично • <u>увага</u> ○ уважний/а ○ увага розсіяна • <u>кількість</u>	• <u>сприймає усну інформацію:</u> • повільно • швидко • <u>перетворює інформацію з почутого:</u> • потребує додаткового часу для роздумів	

			○ Бере участь в обговоренні ○ Відповідає на запитання вихователя ○ Малоконтактна дитина ○ Бігає під час заняття ○ Використовує жести для контакту з дорослими ○ Займається з асистентом згідно індивідуального плану ○ Емоційно нестабільна дитина ○ Регулює власний емоційний стан	<u>виконаних завдань:</u> ○ з них самостійно ○ з допомогою асистента • <u>темп роботи</u> ○ повільний ○ швидкий • <u>вольові якості</u> ○ самостійно організовується ○ постійне нагадування асистента	• швидко орієнтується • <u>Виконує почуте завдання:</u> ○ труднощі у переключенні з одного виду діяльності на іншу ○ легко переключається • Запам'ятовування повільне, потребує додаткових наочних матеріалів • Запам'ятовування швидке, не потребує додаткових наочних матеріалів	
<u>Прогулянка</u>			Дитина на прогулянку одягається сама (з підказками асистента, з допомогою асистента, не може одягнутися без допомоги, _____). Йде на прогулянку з задоволенням (пручається, плаче, кричить _____). На прогулянці бавиться сама (з дітьми, стоїть поруч з асистентом, _____). Найбільше цікавлять ігри в пісочниці (рухливі ігри, _____). _____).			
<u>Обід</u>			Обідати дитина йде охоче (неохоче, потребує допомоги, _____). Їсть з апетитом (очікує поки погодують, відмовляється їсти, втікає з – за столу, _____). Під час обіду вміло _____).			

	користується столовими приборами (_____), серветкою (не вміє користуватися серветкою, потребує допомоги, _____). Після обіду допомагає чергувати (не приймає участі в чергуванні, прибирає за собою самостійно, потребує підказок, нагадувань, _____).
<u>Сон</u>	До сну дитина готується самостійно (потребує допомоги, потребує підказок і нагадувань, _____). Засинає легко (важко, довго крутиться, не спить, _____). Сон міцний (поверхневий, легко будиться, _____). Після сну настрої веселий (пригнічений, плаче, бадьорий _____).
<u>Підвечірок</u>	До столу дитина йде охоче (неохоче, потребує допомоги, _____). Їсть з апетитом (очікує поки погодують, відмовляється їсти, втікає з – за столу, _____). Під час підвечірка вміло користується столовими приборами (_____), серветкою (не вміє користуватися серветкою, потребує допомоги, _____). Закінчивши їсти допомагає чергувати (не приймає участі в чергуванні, прибирає за собою самостійно, потребує підказок, нагадувань, _____).

ППП дитини _____

Ранок. Дитина прийшла до садка у хорошому (пригніченому, сумному, стривоженому, _____) стані. Дитина охоче бавиться (плаче, сумує, дивиться у вікно, _____). Снідати сідає з усіма дітьми (не сідає, бігає, кричить, сидить, якщо поруч є асистент, потребує допомоги в _____). Під час ранкової зустрічі _____
 _____ Йде мити руки разом з дітьми (потребує супроводу, вміє користуватися милом, рушником самостійно) _____

Заняття.

Дата	Тема дня	День тижня	Заняття	Поведінка	Характеристика діяльності на занятті	Навички	Примітки
		П'ятниця		○ Сидить разом з дітьми на занятті ○ Сидить разом з дітьми на занятті, але зоровий контакт відсутній ○ Дитина відмовляється сідати на заняття ○ Слухає вихователя ○ Бере участь в обговоренні ○ Відповідає на запитання вихователя ○ Малоконтактна дитина ○ Бігає під час заняття ○ Використовує жести для контакту з дорослими ○ Займається з асистентом згідно індивідуального плану ○ Емоційно нестабільна дитина ○ Регулює власний емоційний стан	• <u>була потрібна допомога асистента:</u> ○ частково ○ у всьому ○ періодично • <u>увага</u> ○ уважний/а ○ увага розсіяна • <u>кількість виконаних завдань:</u> ○ з них самостійно ○ з допомогою асистента • <u>темп роботи</u> ○ повільний ○ швидкий • <u>вольові якості</u> ○ самостійно організовується ○ постійне нагадування асистента	• <u>сприймає усну інформацію:</u> • повільно • швидко • <u>перетворює інформацію з почутого:</u> • потребує додаткового часу для роздумів • швидко орієнтується • <u>Виконує почуте завдання:</u> ○ труднощі у переключенні з одного виду діяльності на іншу ○ легко переключається • Запам'ятовування повільне, потребує додаткових наочних матеріалів • Запам'ятовування швидко, не потребує додаткових наочних матеріалів	
<u>Прогулянка</u>			Дитина на прогулянку одягається сама (з підказками асистента, з допомогою асистента, не може одягнутися без допомоги, _____). Йде на прогулянку з задоволенням (пручається, плаче, кричить _____). На прогулянці бавиться сама (з дітьми, стоїть поруч з асистентом, _____). _____. Найбільше цікавлять ігри в _____).				

	пісочниці (рухливі ігри, _____).
<u>Обід</u>	Обідати дитина йде охоче (неохоче, потребує допомоги, _____). Їсть з апетитом (очікує поки погодують, відмовляється їсти, втікає з – за столу, _____). Під час обіду вміло користується столовими приборами (_____), серветкою (не вміє користуватися серветкою, потребує допомоги, ____). Після обіду допомагає чергувати (не приймає участі в чергуванні, прибирає за собою самотійно, потребує підказок, нагадувань, _____).
<u>Сон</u>	До сну дитина готується самотійно (потребує допомоги, потребує підказок і нагадувань, _____). Засинає легко (важко, довго крутиться, не спить, _____). Сон міцний (поверхневий, легко будиться, ____). Після сну настрій веселий (пригнічений, плаче, бадьорий _____).
<u>Підвечірок</u>	До столу дитина йде охоче (неохоче, потребує допомоги, _____). Їсть з апетитом (очікує поки погодують, відмовляється їсти, втікає з – за столу, _____). Під час підвечірка вміло користується столовими приборами (_____), серветкою (не вміє користуватися серветкою, потребує допомоги, ____). Закінчивши їсти допомагає чергувати (не приймає участі в чергуванні, прибирає за собою самотійно, потребує підказок, нагадувань, _____).

ЗРАЗОК

написання психолого-педагогічної характеристики

на дитину дошкільного віку з порушенням мовленнєвого розвитку, що отримує корекційну допомогу в умовах ІРЦ/СРЦ чи на умовах інклюзії в закладі дошкільної освіти

1. ПІП дитини _____
2. Дата народження: _____
3. ЗДО відвідує з віку: _____
4. Оцінка адаптації в групі: _____.
5. Сім'я: _____
6. Стан здоров'я: _____

7. Загальний розвиток:

- мовлення дитини _____;
- пізнавальна процеси _____;
- емоційно-вольовий розвиток _____;
- ігрова діяльність _____.

8. Моторна сфера:

- а) загальна моторика
- б) дрібна моторика
- в) навички самообслуговування

9. Особливості розвитку особистості та емоційно-вольової сфери:

- а) емоційно-вольова сфера: _____
- б) настрої дитини _____
- б) вольові особливості _____
- в) працьовитість _____
- г) реакція на вимоги і зауваження: _____
- д) страхи: _____.

10. Характерологічні особливості:

- _____
- _____
- _____

11. Стан психічних процесів:

- а) увага _____;
- б) сприйняття _____
- в) пам'ять _____
- г) мислення: _____

Директор

Практичний психолог

Вихователь

Зразок написання характеристики на дитину з ООП для команди супроводу (ІПР).

ХАРАКТЕРИСТИКА

Учня (учениці) _____ класу (індивідуальної чи інклюзивної форми навчання)

ІПР (учня (учениці) (навчався (навчалася) в _____ класі за програмою (загальноосвітньої школи/педагогічної корекції (ЗПР)/спеціальної школи для дітей з розумовою відсталістю)/(відповідно до Висновку ІРЦ) на (інклюзивній / індивідуальній формі).

За період навчання проявив(ла) себе добрим, вихованим учнем (ученицею), хоча наприкінці навчального року були прояви впертості. Хлопчик (дівчинка) досить повільний(а), постійно потребував(є) заохочення, дуже любить розфарбовувати малюнки фарбами, олівцями також малює, але малюнки намальовані олівцями йому не подобаються, бо вони не охайні (важко дитині дотримуватися меж малюнка).

Тижневе навантаження відповідно до навчального плану – _ годин: навчання грамоти – _ год., математика - _ год., Я і Україна - _ год.

Навчальний матеріал з даних предметів засвоїв на достатньому та середньому рівні.

Навчання грамоти (читання) (sad) Зміст тексту після читання вчителем розуміє, може переказувати. На запитання відповідає і словами, і простими реченнями. Дуже любить слухати казки, вірші. Знає всі букви алфавіту. Розрізняє і друковані, і рукописні літери. Андрій самостійно читає складами, може переказати короткий прочитаний самостійно текст. Декламування віршів дається дуже важко, не дотримується інтонації. Словниковий запас у порівнянні з початком навчального року поширився. Дитина може вільно описувати картинки, складати сюжетну розповідь за серіями картинок. Наприкінці навчального року прочитав 18 слів за хвилину незнайомого тексту, стисло переказав прочитане.

Навчання грамоти (письмо) Письмо дитині дається дуже важко, адже у нього порушений розвиток дрібної моторики. Важко писати у вузькому рядочку. Знає всі рукописні літери, іноді може сплутати літери, які подібні за написанням при письмі під диктовку. Потребує контролю з боку вчителі при списуванні з друкованого тексту. Слова і речення легко пише за трафаретом. Важко дається письмо під диктовку слів та речень.

Математика: Знає і пише під диктовку всі цифри, знає послідовність натуральних чисел в межах 20. Співставляє число і цифру. Списує з підручника приклади правильно. Самостійно може розв'язати приклади лише за допомогою рахівниці, лінійки або пальчиків. Знає значення дії «додати» та «відняти», «збільшити» та «зменшити». Знає назви геометричних фігур, вміє користуватися лінійкою при кресленні відрізків. Розв'язує прості задачі лише за допомогою детального аналізу та з допомогою вчителя, хоча знає ключові слова. Важко дається запис короткої умови до задачі. Частково знає склад числа.

Я і Україна. Знає назву держави, краю, міста, вулиці, державні символи, правила поведінки в школі, обов'язки школяра, правила поведінки за столом хоча не завжди їх дотримується; знає своє родинне дерево, професії батьків, бабусі, може називати живу і неживу природу; властивості повітря, стани води називає лише за допомогою підказок.

Вчитель (початкового навчання індивідуальної форми навчання)

(підпис)

(ПІБ)

ХАРАКТЕРИСТИКА

про проходження навчальної практики П.І.Б. здобувача
 курсу, _____ групи спеціальності 016.01 Спеціальна освіта (Логопедія)
 освітньої програми Спеціальна освіта. Логопедія
 Факультету соціально-педагогічної та мистецької освіти
 Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана
 Хмельницького

Керівник	установи	_____	_____
/посада/		/підпис/	/ПІБ/
Керівник бази практики /		_____	_____
/посада		/підпис/	/ПІБ/

Примітка. В характеристиці указується хто, де, коли і з якою категорією дітей проходив практику. Висвітлюється основний зміст і характеристика проведеної студентом роботи; аналізуються досягнення студента-практиканта і труднощі під час практики; подаються загальні висновки та особистісні досягнення студента-практиканта.

Обов'язковим є наявність підписів та «мокрої» печатки.